

PLAN MOT
KRÄNKANDE
BEHANDLING,
TRAKASSERIER OCH
SEXUELLA
TRAKASSERIER LÄSÅR
22/23

Delfinskolan

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
1.1	Följande verksamheter omfattas av planen	4
1.2	Skolans ansvar	4
1.2.1	<i>Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier</i>	<i>4</i>
1.2.2	<i>Skyldighet att anmäla</i>	<i>5</i>
1.2.3	<i>Ansvar</i>	<i>5</i>
1.2.4	<i>Lagstiftning</i>	<i>5</i>
1.3	Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier	5
1.4	Ansvarig rektor	6
1.5	Förankring av planen	6
2	Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge	7
2.1	Delaktighet	7
2.1.1	<i>Elevs delaktighet</i>	<i>7</i>
2.1.2	<i>Vårdnadshavarnas delaktighet</i>	<i>7</i>
2.1.3	<i>Personalens delaktighet</i>	<i>7</i>
2.2	Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder	8
2.3	Beskrivning av nuläge	8
3	Analys och åtgärder för kommande läsår	10
3.1	Analys	10
3.2	Nya mål, insatser och åtgärder	10
4	Bilaga 1: Begrepp och definitioner	12
5	Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder	14
6	Bilaga 3	17

1 Bakgrund

1.1 Följande verksamheter omfattas av planen

Förskoleklass, grundskola och fritidshem.

1.2 Skolans ansvar

Alla elever har rätt att känna sig trygga i skolan. De ska aldrig behöva utsättas för kränkningar, det vill säga sårande eller förnedrande behandling, varken från lärare och personal på skolan eller från andra elever.

Skolan har ansvar att förhindra att elever behandlas illa och det regleras i skollagen och diskrimineringslagen. I dagligt tal brukar man kalla återkommande kränkningar för mobbing, men det är inte ett begrepp som används i lagstiftningen. Istället används begreppen kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier (se även bilaga 1 om begrepp och definitioner).

1.2.1 Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

På varje skola ska det enligt skollagen finnas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det målinriktade arbetet omfattar att främja, förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Varje år ska det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder man avser att påbörja eller genomföra det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska vara med i efterföljande års plan.

Enligt diskrimineringslagen ska skolan arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund. Varje verksamhet ska ha riktlinjer som visar att sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna inte accepteras. Varje skola ska också ha rutiner som dels klargör hur verksamheten ska agera om trakasserier påstås ha inträffat, dels anger vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ska ansvara för att händelsen eller påståendena utreds.

De sju grunderna för diskriminering:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

För skolorna i Lunds kommun väljer vi att ha en samlad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Det är viktigt att all personal och även eleverna och deras vårdnadshavare känner till planen.

1.2.2 Skyldighet att anmäla

En lärare eller annan personal på skolan som får veta att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten ska anmäla detta till rektorn. Rektorn är skyldig att anmäla det till huvudmannen. När det gäller kränkande behandling är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i de fall kränkande behandling konstaterats, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

1.2.3 Ansvar

Huvudmannen, i detta fall Lunds kommun, har det yttersta ansvaret för att skollagen och diskrimineringslagen följs. I Lunds kommun har huvudmannen delegerat dessa ansvarsområden till respektive skolas rektor.

För verksamhet som avses i skollagens 25 kapitel (exempelvis öppen förskola och öppen fritidsverksamhet) och fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet gäller plikten att anmäla kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier för den personal som huvudmannen utser.

1.2.4 Lagstiftning

Lagstiftning som styr ovan beskrivna skyldigheter att arbeta mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns i:

- Skollagen kapitel 6, 6-10 §§
- Diskrimineringslagen kapitel 16, 18-20 §§

1.3 Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier

Barn- och skolförvaltningen har tagit fram en förvaltningsgemensam rutin som används när skolan fått veta att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av en annan elev eller av personal. I dessa fall ska personalen informera rektor omgående i enlighet med 6 kap 10 § skollagen, eller 2 kap 7 § diskrimineringslagen (anmälningsplikt). All personal inom förvaltningens olika verksamheter omfattas av bestämmelserna.

Rutinbeskrivning när ett barn eller en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier:

Medarbetare

När en medarbetare får veta att ett barn eller elev har eller kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska medarbetaren genast informera rektorn om detta, senast nästa arbetsdag.

Rektor

Så snart informationen nått rektorn görs en anmälan till huvudmannen om händelsen. Rektorn, eller en annan person som rektorn utser, börjar sedan att tala med de som varit involverade. Rektorn beslutar också om eventuella åtgärder för att förhindra att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier fortsätter.

I de fall då kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier har konstaterats,

följer rektorn, eller den rektor utser, upp att åtgärderna varit tillräckliga och att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen har upphört. Om det i uppföljningen visar sig att de vidtagna åtgärderna inte varit tillräckliga beslutar rektorn om eventuella förändringar av de åtgärder som vidtagits tidigare, alternativt fattar beslut om nya åtgärder för att se till att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen upphör.

1.4 Ansvarig rektor

Paulina Nyhlén - rektor

1.5 Förankring av planen

- Planen mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier finns på skolans hemsida att läsa.
- Planen går igenom i dess helhet vid läsårets första arbetsplatsträff.
- Plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier är ett underlag som rektor alt arbetslaget går igenom med ny medarbetare/kollega som en del av introduktionen.
- Vid läsårets första föräldramöte går rektor, eller den rektor utser, igenom planen med vårdnadshavare samt förklarar hur skolan arbetar främjande och förebyggande.
- Alla elever tar del av planen mot kränkande behandling i början av varje läsår.

2 Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge

2.1 Delaktighet

2.1.1 Elevers delaktighet

Vid läsårsstart arbetar eleverna med plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Planen mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier har eleverna möjlighet att påverka vid klassråd och elevråd.

I samband med utvecklingssamtalen under både höst- och vårtermin genomför alla elever en trygghetsenkät då trivsel och trygghet på skolan kartläggs. I samband med trygghetsenkäten genomför skolan även trygghetsvandringar, en inomhus och en utomhus.

Fem gånger per läsår arbetar eleverna i åldersblandade grupper med fokus på Delfinskolans värdegrundsarbete.

2.1.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavarna delges plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier samt får förklarat hur skolan arbetar främjande och förebyggande på det första föräldramötet. Planen finns även tillgänglig på skolan hemsida. Vid föräldramötena på vårterminen får vårdnadshavarna återkoppling kring resultat av trivselenkät samt trygghetsvandringar för att informera om vad som framkom, samt eventuellt kunna komplettera den bild som eleverna redogjort för.

De vårdnadshavare som ingår i skolrådet får vid läsårets möten möjlighet att påverka skolans arbete kring kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Under vårterminen presenteras resultat och analys av elevenkät/trygghetsvandring samt personalens utvärdering.

2.1.3 Personalens delaktighet

Varje arbetslag analyserar resultatet av sin klass svar på trygghetsenkäten efter genomförd enkät.

Värdegrundsgruppen sammanställer skolans resultatet av trygghetsenkäten efter genomförd enkät och analyserar på både skol- och klassnivå.

Värdegrundsgruppen sammanställer resultatet av trygghetsvandringarna och analyserar på både skol- och klassnivå.

Värdegrundsgruppen analyserar resultaten samt upprättar nya mål och insatser för kommande plan.

2.2 Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder

Föregående läsårs insatser och åtgärder

Mål: Eleverna ska känna sig trygga på skolgården

Vi har haft rastaktiviteter som har aktiverat många av eleverna vilket resulterar i att det blir lugnare på rasterna då alla elever har något att göra. Att det är många rastvärdar ute som kan hjälpa till i leken bidrar i sin tur också till en lugnare miljö. Förutom att rastvärdarna har kunnat vara delaktiga i leken har de även organiserat sig på skolgården med syfte att ha överblick över hela skolgården. För eleverna blir det tryggare om de ser en rastvärd i närheten av den del på skolgården som de leker på.

Mål: Eleverna på skolan ska uppleva att de är trygga och att de trivs med varandra.

På fritidshemmet har vi uppdelat i F-1 och 2-3 haft utedagar en gång i veckan då vi har lämnat skolgården. När fritids är kvar i skolan har det erbjudits styrda aktiviteter för eleverna att välja mellan. Till en början låg fokus på att eleverna skulle lära sig varandras namn och hur man kan hjälpa varandra i olika aktiviteter. Vårt mål är att alla ska känna sig trygga, respekterade och våga umgås med barn i olika åldrar.

Mål: Eleverna ska känna sig trygga när de använder toaletten.

Möjlighet att ha med sig en toalettkompis har funnits vilket har lett till att otryggheten kring att låsa/stänga dörren inte finns kvar. Eleverna kommer fortsatt ha möjlighet att ta med toalettkompis vid behov.

Trots samtal på elevråd och klassråd kring hur vi håller iordning på toaletterna för att det ska kännas tryggt ser vi att det fortfarande finns förbättringsåtgärder för att vi ska känna att vi uppnått detta mål.

Mål: Eleverna ska känna sig trygga i korridorerna.

En pedagog går med klassen till och från klassrum och dit klassen är på väg. För att minska risken att vilja springa i korridoren har inredningen placerats om. Denna insats har gett effekt och korridoren upplevs inte längre som stökig vilket framkom i vår trygghetsenkät.

2.3 Beskrivning av nuläge

Beskrivning av nuläge

Vår beskrivning av nuläget bygger på den information som vi har fått genom utvärderingen av förra årets insatser och åtgärder samt våra trygghetsenkäter, trygghetsvandringar, statistik från våra kränkande behandlingar, klassråd, elevråd och samtal med elever och vårdnadshavare.

Utifrån förra läsårets utvärdering av skolan insatser och åtgärder vill vi fortsätta arbeta vidare med två av våra mål då vi anser att de är viktiga för att fortsätta vara en trygg skola för våra elever. Det gäller målen:

- Eleverna ska fortsatt känna sig trygga på skolgården och kunna vända sig till alla vuxna.
- Eleverna på skolan ska uppleva att de är trygga och att de trivs med varandra.

Vi anser att dessa målen bidrar till den trygga skola som vi skapat och som vi vill fortsätta erbjuda våra elever.

Då vi inte haft samma möjlighet som tidigare år att arbeta åldersblandat vid våra Tillsammansdagar så har vi istället fokuserat på att arbeta med värdegrundsarbete i respektive klassrum.

Utifrån läsårets underlag behöver vi förutom ovanstående mål arbeta med områdena nedan som framkommit som otrygga platser.

Toaletterna

I trygghetsenkäten kan vi se att toaletterna upplevs som en otrygg plats. Trygghetsvandringen gav oss en tydlig bild över varför toaletterna upplevs som otrygga av vissa elever. Många elever tycker inte att det är roligt att använda toaletterna eftersom det inte alltid är spolat i toaletten, det ligger papper på golvet och/eller att det är blött på golvet. En del elever upplever obehag när någon bankar eller drar i handtaget medan man är på toaletten.

Klätterställningen

I trygghetsenkäten nämns klätterställningen som en plats som upplevs otrygg. Trygghetsvandringen gav oss en tydlig bild över varför klätterställningen upplevs som otrygga av vissa elever. Eleverna upplever att det finns elever som skakar klätterställningen så att man är rädd för att trilla ner. Det finns elever som klättrar upp för rutschkanan och då blir det trångt på rutschkanan med risk för att trilla ner. Det finns elever som säger att de inte får lov att vara där av andra elever.

Stora gungan

I trygghetsenkäten nämns stora gungan som en plats som upplevs otrygg. Trygghetsvandringen gav oss en tydlig bild över varför stora gungan upplevs som otrygga av vissa elever. Eleverna upplever att det kan bli bråk i kön då det är många som vill gunga på samma gång.

3 Analys och åtgärder för kommande läsår

3.1 Analys

Fokus på arbetet med trygghet och värdegrund har varit i respektive klass för att stärka de relationerna. Vi har kunnat ha enstaka gemensamhetsaktiviteter utomhus vilket också bidrar till en stärkt vi-känsla. Vi märker att arbetet med värdegrunden har gett resultat på hela skolan. Att vi har en vi-känsla märks på skolan och speglar också antalet kränkande behandlingar som inkommit under läsåret 21/22. Denna vi-känsla vill vi bibehålla så vårt arbete med värdegrunden fortsätter.

På fritidshemmet har vi samverkat mellan klasserna genom att förskoleklass och årskurs 1 delat lokaler medan årskurs 2 och 3 delat lokaler. Dessa åldersgrupper har även utedagar tillsammans. Vårt mål är att alla ska känna sig trygga, respekterade och våga umgås med barn i olika åldrar.

Elevrådet är forum för att eleverna på skolan ska kunna komma till tals och för att vi ska kunna fånga upp vad eleverna tycker och tänker kring olika frågor. På elevrådet har vi diskuterat skolans rastaktiviteter. Då har representanterna från elevrådet lyft frågan på klassrådet för att sedan återkomma med klassens åsikter. Precis som pedagogerna tycker så tycker också eleverna att det är bra med rastaktiviteter för då finns det alltid något att göra och det finns vuxna delaktiga i rastaktiviteten. Flera av rastaktiviteterna har varit förlagda på multiarenerna för att eleverna ska veta var rastaktiviteten sker men också för att erbjuda andra alternativ än fotboll på multiarenan. Idrottsläraren har sammanställt en pärm med lekar som alla elever har gjort på idrotten och som kan användas vid rastaktiviteter. Då flera elever behöver förberedelse inför rasterna så finns det ett schema över vad det är för rastaktivitet samt vem som håller i den respektive dag.

Vi anser att vi får en bra bild över elevernas trivsel och trygghet med våra mätredskap, trygghetsenkät och trygghetsvandring. Eleverna börjar med att göra trygghetsenkäten och de platser som nämns som otrygga den digitala enkäten besöks sedan under trygghetsvandringen då eleverna kan motivera vad som känns otryggt. Detta sätt att arbeta systematiskt ser vi som framgångsrikt i vårt trygghetsarbete. Efter årets mätningar kan vi se att vissa elever fortsatt upplever toaletterna som otrygga då vissa elever i vissa klasser bankar på dörren och drar i handtaget då det är upptaget. Några elever upplever dessutom toaletterna som ofräscha då det är blött på golvet efter handtvätt och ibland inte spolat i toaletten.

I massmedia nämns det ofta om kränkningar via nätet mellan skolelever men vi har i dagsläget inte fått kännedom om att något sådant skett mellan våra elever. Då användningen av mobiltelefoner och nätuppkopplade spel ökar även hos yngre elever kommer vi i vår trygghetsenkät även ha frågor kring nätvett.

3.2 Nya mål, insatser och åtgärder

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Eleverna ska känna sig trygga på skolgården	Förebygga att elever känner sig otrygga på skolgården genom rastvärdar på rasterna samt rastaktiviteter.	Att det finns få kränkande behandling anmälningar.	Trygghetsenkät, trygghetsvandring, kränkande behandling anmälningar

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Eleverna på skolan ska uppleva att de är trygga och att de trivs med varandra.	Gemensamma aktiviteter F-1 och 2-3 på fritidshemmet för att arbeta förebyggande.	Att alla ska känna sig trygga, respekterade och våga umgås med barn utanför sin klass.	Utvärdering av gemensamma aktiviteter på fritidsrådet.
	Åldersblandade värdegrundstillfälle kring skolan Gyllene regler.	Att alla ska känna sig trygga, respekterade och våga umgås med barn utanför sin klass.	Trygghetsenkät
Eleverna ska känna sig trygga när de använder toaletten.	Sätta upp skyltar på toaletterna om att göra fint efter sig.	Att det är fräscht att använda skolans toaletter.	Trygghetsenkät, trygghetsvandring, klassråd och elevråd.
	Samtal om att hålla ordning efter sig på toaletten, både vid toalettbesök och handtvätt och att stänga dörren när du är klar. Respektera dörrar som är låsta.	Att det är fräscht och tryggt att använda skolans toaletter.	Trygghetsenkät, trygghetsvandring, klassråd och elevråd.
	En vuxen finns vid toaletterna vid handtvätt inför mat.	Att det är fräscht att använda skolans toaletter.	Trygghetsenkät, trygghetsvandring, klassråd och elevråd.
Eleverna ska känna sig trygga på klätterställningen.	Rastvärd finns i närheten av klätterställningen när där är elever.	Att eleverna känner sig välkomna känner och trygga på klätterställningen.	Trygghetsenkät, trygghetsvandring, klassråd och elevråd.
Eleverna ska känna sig trygga i stora gungan.	Timglas sätts upp för att begränsa tiden att gunga vid kö.	Att det inte sker något bråk i kön.	Trygghetsenkät, trygghetsvandring, klassråd och elevråd.

4 Bilaga 1: Begrepp och definitioner

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program. En pojke nekas arbeta med pärlplattor pga sitt kön.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar eleven på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker elevens värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både personal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i barngruppen och vill inte lugna ner sig, pedagogen ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på gården/rasterna. Han är hellre

ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Förskolans/skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger pedagogern. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när eleven, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

5 Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på förskolan för att han är den ende killen som valt att vara med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hänglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala". Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i förskolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sin skola för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn/elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra barnen/eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Personalen avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De

menar ju inget illa". [trakasserier]

- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några barn. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på slöjden med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra barn/elever ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från samlingen/klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar förskolan/skolan inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå här!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i förskolan/skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med och leka.
- James vill inte vända sig till sin pedagog eftersom pedagogen ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av

ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan/skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina kamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes barngrupp/klass. Hon blir sårad när de andra kamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

6 Bilaga 3